

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 188 (XXXII) — Nr. 192

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Marti, 10 martie 2020

SUMAR

Pagina

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

Decizia nr. 824 din 12 decembrie 2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 344 alin. (4) și ale art. 345, precum și a sintagmei „neregularități ale actului de sesizare” din cuprinsul dispozițiilor art. 345 alin. (3) și ale art. 346 alin. (3) lit. a) și alin. (4) din Codul de procedură penală 2–4

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Decizia nr. 57 din 9 decembrie 2019 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept) 5–15

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 824**

din 12 decembrie 2019

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 344 alin. (4) și ale art. 345, precum și a sintagmei „neregularități ale actului de sesizare” din cuprinsul dispozițiilor art. 345 alin. (3) și ale art. 346 alin. (3) lit. a) și alin. (4) din Codul de procedură penală

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia-Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Oana-Cristina Puică	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Cristina Bunea.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 344 alin. (4) și ale art. 345, precum și a sintagmei „neregularități ale actului de sesizare” din cuprinsul dispozițiilor art. 345 și ale art. 346 din Codul de procedură penală, excepție ridicată de procuror în Dosarul nr. 548/283/2017/a1 al Tribunalului Dâmbovița — Secția penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.364D/2017.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, întrucât sintagma criticată este clar formulată. De altfel, consideră că autorul excepției ridică o problemă care nu intră în competența Curții Constituționale, ci ține de aplicarea legii de către judecătorul de cameră preliminară.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea nr. 30/CP din 7 august 2017, pronunțată în Dosarul nr. 548/283/2017/a1, **Tribunalul Dâmbovița — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 344 alin. (4) și ale art. 345, precum și a sintagmei „neregularități ale actului de sesizare” din cuprinsul dispozițiilor art. 345 și ale art. 346 din Codul de procedură penală.** Excepția a fost ridicată de procuror cu ocazia soluționării, în procedura de cameră preliminară, a contestației formulate în temeiul dispozițiilor art. 347 alin. (1) din Codul de procedură penală.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate, procurorul, în calitate de autor al acesteia, susține, în esență, că dispozițiile art. 344 alin. (4) și ale art. 345 din Codul de procedură penală încalcă prevederile constituționale ale art. 1 alin. (5) referitor la principiul legalității și ale art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil, precum și ale art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului,

raportate la prevederile art. 6 referitor la dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, întrucât nu prevăd obligația judecătorului de cameră preliminară de a formula în scris excepțiile ridicate din oficiu și, respectiv, de a acorda un termen procurorului, părților și persoanei vătămate pentru a lua cunoștință efectiv de excepțiile ridicate din oficiu. În ceea ce privește sintagma „neregularități ale actului de sesizare” din cuprinsul dispozițiilor art. 345 alin. (3) și ale art. 346 alin. (3) lit. a) și alin. (4) din Codul de procedură penală, susține că aceasta încalcă prevederile constituționale ale art. 1 alin. (5) privind principiul legalității și ale art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, raportate la prevederile art. 7 paragraful 1 referitor la legalitatea incriminării și a pedepsei din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece „nu se poate stabili în concret ce a dorit legiuitorul să verifice judecătorul la actul de sesizare — existența formală a tuturor dispozițiilor prevăzute de art. 328 din Codul de procedură penală sau existența și calitatea dispozițiilor cuprinse în rechizitoriu”. Astfel, deși „în rechizitoriu sunt trecute întotdeauna descrierea faptei și articolul penal încălcat, în practică, judecătorul de cameră preliminară invocă în mod constant și restituie cauza la procuror pentru imposibilitatea stabilirii obiectului judecării, întrucât faptele nu sunt descrise suficient”. Consideră că se impune definirea „sau cel puțin enumerarea în lege a situațiilor în care neregularitățile actului de sesizare pot duce la imposibilitatea stabilirii obiectului judecării”.

6. **Tribunalul Dâmbovița — Secția penală** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens arată că legiuitorul lasă la îndemâna judecătorului de cameră preliminară stabilirea unui termen rezonabil în care să fie discutate cererile și excepțiile cu privire la actul de sesizare a instanței, termen care asigură atât posibilitatea părților de a pune concluzii pertinente, cât și celeritatea desfășurării procedurii. Chiar și în condițiile în care, în cazul ridicării din oficiu a excepțiilor, judecătorul dispune discutarea lor la același termen, în funcție de complexitatea aspectelor invocate și de cadrul procesual, această soluție de management al dosarului cauzei este compatibilă cu exigențele dreptului la un proces echitabil, având în vedere imperativul desfășurării cât mai rapide a procedurii de cameră preliminară, raportat la termenul de principiu de cel mult 60 de zile de la data înregistrării cauzei la instanță. De asemenea, în logica unei bune pregătiri profesionale, procurorul trebuie să fie pregătit să răspundă unor chestiuni — care se ridică de către sau în fața judecătorului de cameră preliminară — chiar la momentul invocării acestora, pentru că, altfel, amânarea discutării oricărui aspecte invocate de către judecător sau de către părți, în mod general, în procesul penal (decii și în faza de judecată), ar duce la o durată excesivă a acestuia. Nimic nu împiedică procurorul sau părțile, atunci

când consideră necesar, să solicite acordarea unui termen pentru pregătirea concluziilor asupra unor aspecte mai complexe puse în discuție, revenindu-i judecătorului de la instanța de control judiciar sarcina să verifice — în cazul în care nu s-a acordat termen — dacă a fost încălcat vreun drept procesual. Referitor la sintagma „neregularități ale actului de sesizare”, cu privire la care procurorul formulează critici din perspectiva principiului legalității incriminării, subliniază faptul că sintagma respectivă nu face parte dintr-o normă de incriminare. Consideră că reglementarea legală criticată este judicioasă și conformă cu exigențele constituționale, nefiind posibilă și nici de dorit o reglementare mai detaliată, care ar putea omite aspecte importante.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Arată că autorul acesteia invocă elemente de fapt, și anume că judecătorii de cameră preliminară de la Judecătoria Pucioasa nu acordă termene la solicitarea procurorului de ședință atunci când se ridică diverse excepții, astfel încât procurorul nu are timp suficient pentru pregătirea unui punct de vedere referitor la respectivele excepții. Or, aspectele invocate, chiar dacă ar fi adevărate, țin de aplicarea legii și nu constituie motive de neconstituționalitate a dispozițiilor de lege criticate. Modul de aplicare a legii de către o instanță de judecată poate fi cenzurat, în condițiile legii, numai de către instanțele judecătorești de control. Nu intră în atribuțiile Curții Constituționale să cenzureze modul de aplicare a legii într-o cauză concretă. În acest sens invocă Decizia Curții Constituționale nr. 667 din 30 aprilie 2009. Mai arată că instanței investite cu judecarea cauzei și în fața căreia au fost invocate excepții îi revine rolul de a aprecia, de la caz la caz, dacă — față de complexitatea aspectelor la care se referă excepțiile — se impune sau nu acordarea unui termen. Instanța este obligată să țină cont și de alte imperative ale procesului penal, așa cum este dreptul la soluționarea cauzei într-un termen rezonabil. Soluția judecătorului cu privire la solicitarea acordării unui termen va fi supusă, în condițiile legii, verificării de către instanța de control judiciar. Pentru aceste motive, consideră că dispozițiile art. 344 alin. (4) și art. 345 din Codul de procedură penală nu aduc nicio atingere prevederilor constituționale și convenționale invocate. În ceea ce privește sintagma „neregularități ale actului de sesizare”, arată că dispozițiile art. 345 și ale art. 346 din Codul de procedură penală nu conțin norme de incriminare, astfel că prevederile art. 7 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prevederi referitoare la legalitatea incriminării și a pedepsei, nu sunt incidente în cauză.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 344 alin. (4) și ale art. 345, precum și sintagma „neregularități ale actului de sesizare” din cuprinsul dispozițiilor art. 345 alin. (3) și ale art. 346 alin. (3) lit. a) și alin. (4) din Codul de procedură penală. Dispozițiile art. 344 alin. (4) și ale art. 345 din Codul de procedură penală au fost modificate prin prevederile art. 1 pct. 9 și, respectiv, pct. 10 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 82/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 911 din 15 decembrie 2014, articole modificate, la rândul lor, prin articolul unic din Legea nr. 75/2016 (privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 82/2014), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 334 din 29 aprilie 2016. Ulterior, prin Decizia nr. 802 din 5 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 116 din 6 februarie 2018, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 345 alin. (1) din Codul de procedură penală, care nu permite judecătorului de cameră preliminară, în soluționarea cererilor și excepțiilor formulate ori excepțiilor ridicate din oficiu, să administreze alte mijloace de probă în afara „oricărui înscrisuri noi prezentate”, este neconstituțională. În ceea ce privește dispozițiile art. 346 alin. (3) lit. a) și alin. (4) din Codul de procedură penală, acestea au fost modificate prin prevederile art. 102 pct. 223 din Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 515 din 14 august 2013. Textele de lege criticate au următorul cuprins:

— Art. 344 alin. (4): „(4) *La expirarea termenelor prevăzute la alin. (2) și (3), dacă s-au formulat cereri sau excepții ori dacă a ridicat excepții din oficiu, judecătorul de cameră preliminară stabilește termenul pentru soluționarea acestora, cu citarea părților și a persoanei vătămate și cu participarea procurorului.*”;

— Art. 345: „(1) *La termenul stabilit conform art. 344 alin. (4), judecătorul de cameră preliminară soluționează cererile și excepțiile formulate ori excepțiile ridicate din oficiu, în camera de consiliu, pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul de urmărire penală și a oricărui înscrisuri noi prezentate, ascultând concluziile părților și ale persoanei vătămate, dacă sunt prezente, precum și ale procurorului.*

(2) *Judecătorul de cameră preliminară se pronunță în camera de consiliu, prin încheiere, care se comunică de îndată procurorului, părților și persoanei vătămate.*

(3) *În cazul în care judecătorul de cameră preliminară constată neregularități ale actului de sesizare sau în cazul în care sancționează potrivit art. 280—282 actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii ori dacă exclude una sau mai multe probe administrate, în termen de 5 zile de la comunicarea încheierii, procurorul remediază neregularitățile actului de sesizare și comunică judecătorului de cameră preliminară dacă menține dispoziția de trimitere în judecată ori solicită restituirea cauzei.*”;

— Art. 346 alin. (3) lit. a) și alin. (4): „(3) *Judecătorul de cameră preliminară restituie cauza la parchet dacă: a) rechizitoriul este neregularitar întocmit, iar neregularitatea nu a fost remediată de procuror în termenul prevăzut la art. 345 alin. (3), dacă neregularitatea atrage imposibilitatea stabilirii obiectului sau limitelor judecății; [...].*

(4) *În toate celelalte cazuri în care a constatat neregularități ale actului de sesizare, a exclus una sau mai multe probe administrate ori a sancționat potrivit art. 280—282 actele de*

urmărire penală efectuate cu încălcarea legii, judecătorul de cameră preliminară dispune începerea judecării.”

12. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții de lege, procurorul, în calitate de autor al excepției, invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (5) referitor la principiul legalității și ale art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil, precum și ale art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, raportate la prevederile art. 6 referitor la dreptul la un proces echitabil și ale art. 7 paragraful 1 privind legalitatea incriminării și a pedepsei din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că procurorul, în calitate de autor al acesteia, nu formulează o veritabilă critică de neconstituționalitate, ci solicită completarea dispozițiilor de lege criticate, în sensul ca, pe de o parte, să prevadă obligația judecătorului de cameră preliminară de a formula în scris excepțiile ridicate din oficiu și, respectiv, de a acorda un termen procurorului, părților și persoanei vătămate pentru a lua cunoștință de excepțiile ridicate din oficiu, iar, pe de altă parte, să enumere situațiile în care neregularitățile actului de sesizare pot duce la imposibilitatea stabilirii obiectului judecării. O asemenea solicitare nu intră însă în competența de soluționare a Curții Constituționale, care, conform prevederilor art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului (a se vedea în acest sens Decizia Curții Constituționale nr. 609 din 28 septembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 881 din 9 noiembrie 2017, paragraful 15).

14. Totodată, Curtea observă că, în realitate, procurorul — autor al excepției — este nemulțumit de modul de aplicare de către judecătorul de cameră preliminară a dispozițiilor de lege criticate. Or, Curtea a statuat, în jurisprudența sa, că nu este competentă să se pronunțe cu privire la aspectele ce țin de aplicarea legii de către organele judiciare (Decizia nr. 1.402 din 2 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 823 din 9 decembrie 2010, Decizia nr. 357 din 22 martie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 406 din 9 iunie 2011, Decizia nr. 785 din 17 noiembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României,

Partea I, nr. 79 din 3 februarie 2016, paragraful 17, Decizia nr. 145 din 17 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 437 din 10 iunie 2016, paragraful 19, și Decizia nr. 698 din 29 noiembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 163 din 6 martie 2017, paragraful 23). Atât interpretarea conținutului normelor juridice, ca fază indispensabilă procesului de aplicare a legii la situația de fapt dedusă judecării, cât și aprecierea legalității activității desfășurate de către organele de urmărire penală sunt, în speță, de competența judecătorului de cameră preliminară. În cazuri similare, Curtea a reținut că a răspunde criticilor autorilor excepției într-o atare situație ar însemna o ingerință a Curții Constituționale în activitatea de judecată, ceea ce ar contraveni prevederilor art. 126 din Constituție, potrivit cărora justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege (Decizia nr. 598 din 12 iunie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 496 din 19 iulie 2012, Decizia nr. 149 din 14 martie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 586 din 21 iulie 2017, paragraful 14, Decizia nr. 332 din 11 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 667 din 16 august 2017, paragraful 14, Decizia nr. 421 din 15 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 763 din 26 septembrie 2017, paragraful 13, Decizia nr. 466 din 27 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 768 din 27 septembrie 2017, paragraful 16, Decizia nr. 735 din 23 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 282 din 29 martie 2018, paragraful 18, Decizia nr. 783 din 5 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 262 din 26 martie 2018, paragraful 16, Decizia nr. 820 din 12 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 353 din 23 aprilie 2018, paragraful 21, și Decizia nr. 500 din 17 iulie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 977 din 19 noiembrie 2018, paragraful 14).

15. Prin urmare, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 344 alin. (4) și ale art. 345, precum și a sintagmei „neregularități ale actului de sesizare” din cuprinsul dispozițiilor art. 345 alin. (3) și ale art. 346 alin. (3) lit. a) și alin. (4) din Codul de procedură penală este inadmisibilă.

16. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 344 alin. (4) și ale art. 345, precum și a sintagmei „neregularități ale actului de sesizare” din cuprinsul dispozițiilor art. 345 alin. (3) și ale art. 346 alin. (3) lit. a) și alin. (4) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de procuror în Dosarul nr. 548/283/2017/a1 al Tribunalului Dâmbovița — Secția penală. Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Dâmbovița — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 12 decembrie 2019.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Oana-Cristina Puică

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 57

din 9 decembrie 2019

Dosar nr. 1.880/1/2019

Gabriela Elena Bogasiu — vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
 Laura-Mihaela Ivanovici — președintele Secției I civile
 Eugenia Voicheci — președintele Secției a II-a civile
 Denisa Angelica Stănișor — președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
 Mioara Iolanda Grecu — judecător la Secția I civilă
 Adina Georgeta Nicolae — judecător la Secția I civilă
 Simona Lala Cristescu — judecător la Secția I civilă
 Mihaela Paraschiv — judecător la Secția I civilă
 Valentin Mitea — judecător la Secția I civilă
 George Bogdan Florescu — judecător la Secția a II-a civilă
 Diana Manole — judecător la Secția a II-a civilă
 Petronela Iulia Nițu — judecător la Secția a II-a civilă
 Iulia Manuela Cîrnu — judecător la Secția a II-a civilă
 Rodica Zaharia — judecător la Secția a II-a civilă
 Rodica Florica Voicu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
 Emilia Claudia Vișoiu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
 Horațiu Pătrașcu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
 Gheza Attila Farmathy — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
 Claudia Marcela Canacheu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept investit cu soluționarea Dosarului nr. 1.880/1/2019, la care a fost conexat Dosarul nr. 1.883/1/2019, este constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 27⁵ alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare (*Regulamentul*).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă doamna Mihaela Lorena Mitroi, magistrat-asistent desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulament.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia în examinare sesizările conexe formulate de Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă în dosarele nr. 762/88/2018 și nr. 4.217/118/2018, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

5. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori, care s-a comunicat părților, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, fiind depus de către apelanta-pârâtă un punct de vedere formulat în scris privind chestiunea de drept supusă judecării. La dosar au fost transmise de către instanțele naționale hotărârile judecătorești ce au fost identificate, precum și opiniile teoretice exprimate de judecători.

Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că nu se verifică, în prezent, practica judiciară în vederea promovării unui recurs în interesul legii.

6. Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept constată că nu există chestiuni prealabile, iar completul rămâne în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularii și obiectul sesizărilor

7. Prin Încheierea de ședință din 7 mai 2019, dată în Dosarul nr. 762/88/2018, Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: *interpretarea dispozițiilor art. 165 alin. (1) și (2) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, în sensul de a se stabili dacă, în scopul verificării condiției ca anumite venituri suplimentare să fi făcut parte din baza de calcul al pensiei, trebuie avută în vedere noțiunea de „baza de calcul al pensiei” astfel cum era definită de dispozițiile art. 10 raportat la art. 21 din Legea nr. 3/1977 privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistență socială, în forma inițială, respectiv în forma modificată prin art. III pct. 1 din Legea nr. 49/1992 pentru modificarea și completarea unor reglementări din legislația de asigurări sociale, după caz, raportat la cuprinsul anexei nr. 15 la Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, cu completările ulterioare, sau verificarea trebuie să se raporteze la baza de calcul al contribuției de asigurări sociale, conform legislației în vigoare în perioada realizării veniturilor salariale, astfel cum este atestată de emitentul adevăratei.*

8. Sesizarea de pronunțare a hotărârii prealabile a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 10 iulie 2019 cu nr. 1.880/1/2019.

9. La aceeași dată a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție și sesizarea ce face obiectul Dosarului nr. 1.883/1/2019 al acestei instanțe, ce a fost conexată la primul dosar menționat, avându-se în vedere identitatea chestiunii de drept sesizate de către același complet de judecată de la Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă, la aceeași dată, respectiv 7 mai 2019, într-o cauză similară ce face obiectul Dosarului nr. 4.217/118/2018 al Curții de Apel Constanța — Secția I civilă.

II. Prevederile legale incidente

10. Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 263/2010*):

„**Art. 165. — (1)** La determinarea punctajelor lunare, pentru perioadele anterioare datei de 1 aprilie 2001, se utilizează salariile brute sau nete, după caz, în conformitate cu modul de înscriere a acestora în carnetul de muncă, astfel: a) salariile

brute, până la data de 1 iulie 1977; b) salariile nete, de la data de 1 iulie 1977 până la data de 1 ianuarie 1991; c) salariile brute, de la data de 1 ianuarie 1991.

(2) La determinarea punctajelor lunare, pe lângă salariile prevăzute la alin. (1) se au în vedere și sporurile cu caracter permanent care, după data de 1 aprilie 1992, au făcut parte din baza de calcul a pensiilor conform legislației anterioare și care sunt înscrise în carnetul de muncă sau sunt dovedite cu adeverințe eliberate de unități, conform legislației în vigoare. (...)”

11. Legea nr. 3/1977 privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistență socială, în forma inițială:

„**Art. 10.** — *Retribuția tarifară, care se ia ca bază de calcul la stabilirea pensiei, este media retribuțiilor tarifare lunare din 5 ani lucrați consecutiv, la alegere, din ultimii 10 ani de activitate.*”

12. Legea nr. 3/1977, în forma modificată prin art. III din Legea nr. 49/1992 pentru modificarea și completarea unor reglementări din legislația de asigurări sociale:

„**Art. 10.** — *Baza de calcul la stabilirea pensiei este media din 5 ani lucrați consecutiv, la alegere, din ultimii 10 ani de activitate, a salariului de bază și a următoarelor:*

- sporul de vechime în muncă;
- sporul pentru lucrul în subteran, precum și pentru lucrul pe platformele marine de foraj și extracție;
- indemnizația de zbor;
- sporul pentru condiții grele de muncă;
- sporul pentru lucrul sistematic peste programul normal;
- sporul pentru exercitarea unei funcții suplimentare;
- alte sporuri cu caracter permanent prevăzute în contractele individuale de muncă, potrivit legii.”

13. Legea nr. 3/1977 privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistență socială, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 3/1977):

„**Art. 21.** — (1) *Media retribuțiilor tarifare lunare care se ia în considerare la calcularea pensiei se stabilește pe baza:*

- a) *retribuției tarifare de încadrare, pentru cei retribuiți cu luna;*
- b) *retribuției tarifare de încadrare, corespunzătoare la 204 ore, pentru retribuiți cu ora, inclusiv pentru personalul care lucrează în acord;*
- c) *retribuției tarifare de calcul, pentru cei retribuiți cu cota procentuală;*
- d) *retribuției la care s-a plătit contribuția de asigurări sociale, pentru cei angajați la persoane fizice.*

(2) *În cazul persoanelor îndreptățite la pensie, care au fost încadrate în muncă și la organizații internaționale, societăți mixte sau la alte organizații din străinătate, primind retribuiții în valută, la stabilirea bazei de calcul a pensiei se iau în considerare retribuțiile tarifare de încadrare la nivelul funcțiilor similare din țară, valabile în perioadele corespunzătoare dacă s-au plătit contribuțiile legale către asigurările sociale de stat.”*

14. Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, cu completările ulterioare (Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010):

„**Art. 127.** — (1) *Sporurile cu caracter permanent care se pot valorifica la stabilirea și/sau recalcularea drepturilor de pensie, potrivit prevederilor art. 165 alin. (2) din lege, sunt cele prevăzute în anexa nr. 15. (...)”*

III. Expunerea succintă a celor două procese în cadrul cărora s-a invocat chestiunea de drept menționată

15. Prin Cererea înregistrată pe rolul Tribunalului Tulcea cu nr. 762/88/2018, contestatoarea a formulat contestație împotriva deciziei emise de Casa Județeană de Pensii Tulcea, solicitând: anularea deciziei atacate; emiterea unei decizii de recalculare a pensiei prin care să se aibă în vedere în integralitate adeverința emisă de fostul angajator pentru perioada cuprinsă între 19.03.1991—31.03.2001; plata drepturilor recalculate de la data de 1 ianuarie 2018, luna următoare depunerii cererii de

recalculare la Casa Județeană de Pensii Tulcea; actualizarea sumelor rezultate în urma recalculării cu indicele de inflație; plata cheltuielilor de judecată.

16. Prin Sentința civilă nr. 1.409 din 16 octombrie 2018, Tribunalul Tulcea — Secția civilă, de contencios administrativ și fiscal a admis contestația, a anulat decizia emisă de intimata Casa Județeană de Pensii Tulcea ca netemeinică și nelegală și a obligat intimata să emită o decizie de recalculare a drepturilor de pensie ale contestatoarei cu includerea în baza de calcul a veniturilor brute, conform adeverinței, cu acordarea diferențelor dintre drepturile de pensie recalculate și drepturile acordate efectiv începând cu data de 1 ianuarie 2018 și până la data emiterii deciziei de recalculare, sume actualizate cu indicele de inflație la data plății efective.

17. Împotriva acestei soluții a formulat apel intimata Casa Județeană de Pensii Tulcea, susținând, în esență, că veniturile indicate în adeverința respectivă nu pot fi valorificate întrucât nu sunt prevăzute la art. 165 din Legea nr. 263/2010 raportat la art. 127 din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 și anexa nr. 15 la acestea.

18. Prin Cererea înregistrată pe rolul Tribunalului Constanța cu nr. 4.217/118/2018, reclamanta a chemat în judecată pe pârâta Casa Județeană de Pensii Constanța, solicitând instanței ca prin hotărârea ce se va pronunța să dispună anularea deciziei de pensionare și să oblige pârâta la emiterea unei noi decizii de pensionare pentru limită de vârstă, prin care să valorifice perioada 24.05.1979—22.09.1979 și veniturile brute obținute anterior datei de 1 aprilie 2001, potrivit adeverinței emise de fostul angajator. Totodată, reclamanta a solicitat obligarea pârâtei la emiterea unei decizii de recalculare a pensiei pentru limită de vârstă, prin care să valorifice veniturile și sporurile obținute anterior datei de 1 aprilie 2001, prevăzute în adeverința emisă de fostul angajator.

19. Prin Sentința civilă nr. 2.428 din 17 octombrie 2018, Tribunalul Constanța — Secția I civilă a respins cererea formulată de reclamantă, ca nefondată, iar împotriva acestei soluții a formulat apel reclamanta, solicitând, în esență, schimbarea sentinței primei instanțe și admiterea acțiunii.

20. Din situația de fapt, astfel cum a fost reținută prin încheierea de sesizare, rezultă că în adeverința prezentată de reclamantă se atestă încasarea de către aceasta a mai multor venituri, respectiv: salariul tarifar, sporul de vechime, sporul de asistență socială, sporul de condiții deosebite, „ore suplimentare, sărbători legale”, prime.

21. În cuprinsul adeverinței se atestă că, pentru veniturile indicate, emitentul adeverinței a reținut și a virat contribuția de asigurări sociale, contribuția angajatorului fiind calculată la câștigul brut realizat de salariat, iar contribuția angajatului fiind calculată la o sumă indicată în mod expres în cuprinsul adeverinței ca bază de calcul al contribuției de asigurări sociale.

IV. Aspectele de admisibilitate reținute de titularul sesizării

22. Completul de judecată al Curții de Apel Constanța — Secția I civilă a reținut ca fiind îndeplinite condițiile de admisibilitate, fără însă a face o analiză a acestora.

V. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

23. După comunicarea raportului întocmit de judecătorii-raportori, potrivit dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, a fost formulat un punct de vedere de către Casa Județeană de Pensii Tulcea prin care a arătat că achiesează la opinia exprimată în cuprinsul raportului.

VI. Punctul de vedere al titularului sesizării cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

24. Prin încheierile de sesizare în vederea pronunțării unei hotărâri prelabile din data de 7 mai 2019, pronunțate în Dosarul nr. 762/88/2018 și, respectiv, în Dosarul nr. 4.217/118/2018,

completul de judecată al Curții de Apel Constanța — Secția I civilă a prezentat, în prealabil, problema de drept a cărei dezlegare o solicită, învederând următoarele:

25. Trecerea de la modul de calcul al pensiilor reglementat de Legea nr. 3/1977 la cel reglementat de Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 19/2000*) și preluat de Legea nr. 263/2010, bazat pe principiul contributivității, a presupus stabilirea veniturilor care sunt avute în vedere pentru stabilirea punctajului lunar, anual și mediu anual care, în final, determină cuantumul pensiei prin înmulțirea cu valoarea punctului de pensie.

26. Astfel, în reglementarea Legii nr. 3/1977, pensia pentru limită de vârstă se calcula prin raportare la o bază de calcul care se determina având în vedere exclusiv retribuția tarifară de încadrare.

27. Ulterior, prin Legea nr. 49/1992 pentru modificarea și completarea unor reglementări din legislația de asigurări sociale (*Legea nr. 49/1992*), a fost modificată Legea nr. 3/1977, astfel încât baza de calcul al pensiei cuprindea salariul de bază și unele sporuri expres indicate, respectiv: sporul de vechime în muncă; sporul pentru lucrul în subteran, precum și pentru lucrul pe platformele marine de foraj și extracție; indemnizația de zbor; sporul pentru condiții grele de muncă; sporul pentru lucrul sistematic peste programul normal; sporul pentru exercitarea unei funcții suplimentare; alte sporuri cu caracter permanent prevăzute în contractele individuale de muncă, potrivit legii.

28. Legea nr. 19/2000 și Legea nr. 263/2010, consacrand principiul contributivității, în sensul stabilirii pensiei pentru limită de vârstă în raport cu toate veniturile pentru care s-a achitat contribuția de asigurări sociale, au determinat nevoia unificării modului de calcul al pensiei.

29. Prin dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2005 privind recalcularea pensiilor din sistemul public, provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat, aprobată cu completări prin Legea nr. 78/2005, cu modificările și completările ulterioare (*Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005*), s-a prevăzut că pensiile stabilite în baza Legii nr. 3/1977 se recalculează având în vedere principiul contributivității, motiv pentru care a fost necesar să se indice care sunt veniturile care vor fi avute în vedere pentru calcularea pensiei, acestea fiind enumerate limitativ în anexa la acest act normativ.

30. Această listă de venituri a fost preluată în anexa nr. 15 la Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010.

31. Pe de altă parte, art. 1 din Decretul nr. 389/1972 cu privire la contribuția pentru asigurările sociale de stat, cu modificările și completările ulterioare (*Decretul nr. 389/1972*), stabilea că angajatorii erau datori să verse la bugetul asigurărilor sociale de stat o contribuție de 15% asupra câștigului brut realizat de personalul lor salariat, iar nu doar pentru retribuția tarifară de încadrare sau anumite sporuri.

32. Din interpretarea dispozițiilor de la lit. A pct. 18 și 19 din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare, aprobate prin Ordinul ministrului muncii și solidarității sociale nr. 340/2001, cu modificările și completările ulterioare (*Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 19/2000*), instanța de trimitere a apreciat că rezultă că, în general, sumele plătite salariaților din fondul de salarii făceau parte din baza de calcul al contribuției de asigurări sociale.

33. Trecerea de la un sistem la altul de calcul al pensiei a generat numeroase litigii în fața instanțelor judecătorești atât cu privire la recalcularea pensiilor potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2005, cât și cu privire la calcularea pensiilor

potrivit Legii nr. 19/2000 sau Legii nr. 263/2010, pentru asigurații care au realizat o parte din stagiul sub imperiul Legii nr. 3/1977.

34. În esență, toate aceste litigii au vizat aplicarea principiului contributivității, în sensul ca la stabilirea punctajului lunar (și ulterior, implicit, al celui anual și mediu anual pentru determinarea cuantumul pensiei) să se aibă în vedere nu doar veniturile expres și limitativ prevăzute în anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005 și apoi în anexa nr. 15 la Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010, ci și unele venituri care nu au fost indicate în aceste acte normative, dar pentru care angajatorul a achitat efectiv contribuția de asigurări sociale conform legislației în vigoare la acea dată.

35. Așadar, instanța de trimitere a apreciat că în acest tip de cauze trebuie făcută distincția între două concepte: baza de calcul al pensiei în sensul Legii nr. 3/1977, Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2005 și Normelor de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010, care este o noțiune legală, al cărei conținut este clar și strict reglementat de acte normative, cuprinzând doar retribuția tarifară de încadrare, la care ulterior s-au adăugat anumite sporuri exhaustiv enumerate de actele normative, și baza de calcul al contribuției de asigurări sociale care conține toate veniturile de natură salarială, angajatorul plătind această contribuție la întreg fondul de salarii care cuprindea și alte venituri decât cele care intrau, potrivit legii, în baza de calcul al pensiei în sensul Legii nr. 3/1977, Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2005 și Normelor de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010.

36. S-a apreciat că noțiunea de bază de calcul al contribuției de asigurări sociale are același conținut ca noțiunea de bază de calcul al pensiei atunci când acesteia din urmă îi este atribuit înțelesul rezultat din aplicarea principiului contributivității.

37. Prima noțiune constituie o chestiune de drept cu un conținut care este clar stabilit de lege, în timp ce a doua noțiune constituie o chestiune de fapt care poate fi supusă verificării.

38. Esența acestor litigii, ca și a celor de față, este dacă, pentru stabilirea punctajului lunar, în vederea determinării cuantumul pensiei, trebuie să fie avută în vedere baza de calcul al pensiei, așa cum aceasta era reglementată de legislația în vigoare la data realizării veniturilor, care includea doar o parte din veniturile realizate, sau baza de calcul al contribuției de asigurări sociale, care includea toate veniturile realizate.

39. Prin Decizia nr. 736 din 24 octombrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 4 din 4 ianuarie 2007, referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor mențiunii de la pct. VI din anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005 privind recalcularea pensiilor din sistemul public, provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat, Curtea Constituțională a stabilit următoarele: *„Noua legislație privind sistemul public de pensii recunoaște ca stagiul de cotizare vechimea în muncă considerată utilă de legislația anterioară pentru determinarea dreptului la pensie. În mențiunea criticată pentru neconstituționalitate se precizează în mod expres că nu se iau în calcul la stabilirea punctajului mediu anual acele venituri care, potrivit legislației anterioare, nu au făcut parte din baza de calcul a pensiilor. Aceste dispoziții nu modifică, cu efect retroactiv, legislația anterioară. Verificarea împrejurărilor dacă, potrivit legislației anterioare, s-au încasat sau nu contribuții la asigurările sociale de stat pentru veniturile excluse de la stabilirea punctajului anual și dacă aceste venituri au făcut sau nu parte din baza de calcul a pensiilor constituie probleme de fapt și de aplicare a legii în cazuri concrete individuale, a căror soluționare intră în competența exclusivă a instanței judecătorești.”*

40. Așadar, instanța de sesizare a apreciat că decizia Curții Constituționale se referă la noțiunea de bază de calcul al pensiilor în sensul de bază de calcul al contribuției de asigurări sociale, care poate fi verificată în concret sub aspectul

conținutului ei, iar nu în sensul prevăzut de art. 10 raportat la art. 21 din Legea nr. 3/1977 sau cel folosit de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005, care îi stabileau expres și limitativ conținutul.

41. Instanța de sesizare a mai apreciat și că trebuie avut în vedere că prin Decizia nr. 19 din 10 decembrie 2012, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în recurs în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 51 din 23 ianuarie 2013, s-a stabilit cu caracter obligatoriu că: *„În interpretarea și aplicarea prevederilor art. 2 lit. e) și art. 164 alin. (2) și (3) din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale și pct. V din anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005 privind recalcularea pensiilor din sistemul public, provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat, sporurile și alte venituri suplimentare realizate anterior datei de 1 aprilie 2001 vor fi luate în considerare la stabilirea și recalcularea pensiilor din sistemul public dacă au fost incluse în baza de calcul conform legislației anterioare, sunt înregistrate în carnetul de muncă sau în adeverințele eliberate de unități, conform legislației în vigoare, și pentru acestea s-a plătit contribuția de asigurări sociale.”*

42. S-a remarcat că în dispozitivul acestei decizii se stabilește condiția ca veniturile să fi fost incluse în baza de calcul conform legislației anterioare fără a se indica despre ce bază de calcul este vorba, respectiv dacă este vorba despre baza de calcul al pensiei sau despre baza de calcul al contribuției de asigurări sociale.

43. Deși în penultimul alineat al considerentelor acestei decizii se folosește sintagma „baza de calcul al pensiilor”, din restul considerentelor expuse de instanța supremă rezultă însă că s-a avut în vedere baza de calcul al contribuției de asigurări sociale.

44. Totodată, se poate considera că în dispozitivul acestei decizii nu s-a indicat la ce bază de calcul se face referire pentru a evita o formulare redundantă, în sensul că determinantul a fost plasat la sfârșitul formulei, fiind vorba de „contribuția de asigurări sociale”.

45. Așadar, rezultă că Înalta Curte de Casație și Justiție a avut în vedere sensul noțiunii de bază de calcul al pensiei stabilit de Curtea Constituțională în Decizia nr. 736 din 24 octombrie 2006 echivalent cu noțiunea de bază de calcul al contribuției de asigurări sociale, iar nu sensul avut în vedere de Legea nr. 3/1977, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005 și Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010, făcând trimitere și la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

46. Această soluție a fost confirmată ulterior de Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Decizia nr. 84 din 20 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 108 din 5 februarie 2018, prin intermediul căreia Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a respins, ca inadmisibilă, o sesizare întrucât nu este îndeplinită condiția existenței unei chestiuni de drept reale, de care să depindă soluționarea pe fond a cauzei (paragraful 59), și nici condiția noutății chestiunii de drept a cărei lămurire se solicită (paragraful 69), instanța de sesizare făcând trimitere la paragrafele 74—83 din considerentele acestei decizii.

47. S-a arătat că, totuși, prin Decizia nr. 6 din 11 februarie 2019, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 243 din 29 martie 2019, pare că se exprimă o altă opinie, care face inaplicabile deciziile anterioare menționate, aceasta rezultând din cele reținute în considerentele de la paragrafele 120, 122, 127, 128, 129 și 146—148 ale acestei decizii.

48. Instanța de trimitere a apreciat că din această din urmă decizie pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rezultă o

nouă interpretare a Deciziei nr. 19 din 10 decembrie 2012, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în recurs în interesul legii, respectiv o dublă condiționare pentru valorificarea veniturilor în calculul pensiei, și anume: plata contribuției de asigurări sociale pentru acestea și includerea lor în baza de calcul al pensiei, conform legislației anterioare.

49. Or, așa cum s-a arătat, pe de o parte, în Decizia de recurs în interesul legii nr. 19 din 10 decembrie 2012, Înalta Curte de Casație și Justiție nu a menționat că ar fi vorba de baza de calcul al pensiei, ci doar de baza de calcul, iar din considerente rezultă cu claritate că este vorba de baza de calcul al contribuției de asigurări sociale, așa cum a indicat și Curtea Constituțională în Decizia nr. 736 din 24 octombrie 2006.

50. Pe de altă parte, interpretarea care transpare din considerentele Deciziei nr. 6 din 11 februarie 2019 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ar face inaplicabilă Decizia nr. 19 din 10 decembrie 2012, pronunțată de instanța supremă în recurs în interesul legii, întrucât aceasta din urmă se referea tocmai la situațiile în care anumite venituri făcuseră parte din baza de calcul al contribuției de asigurări sociale, dar nu și din baza de calcul al pensiei în sensul Legii nr. 3/1977, Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2005 și Normelor de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010.

51. Astfel, în cazul în care este vorba de venituri care au făcut parte din baza de calcul al pensiei în sensul Legii nr. 3/1977, Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2005 și Normelor de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010, casele teritoriale de pensii nu refuză valorificarea acestora, neexistând litigii de acest gen, iar dezlegarea dată în recurs în interesul legii nu are nicio aplicabilitate pentru că veniturile respective sunt oricum valorificate în temeiul actelor normative indicate.

52. Litigiile rezultă tocmai din aceea că nu se acceptă de către casele de pensii valorificarea în calculul punctajului lunar a unor venituri care nu au făcut parte din baza de calcul al pensiei în sensul Legii nr. 3/1977, Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2005 și Normelor de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010, dar pentru care s-au plătit contribuții de asigurări sociale, cu privire la această problemă de drept statuând Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr. 19 din 10 decembrie 2012, pronunțată în recurs în interesul legii.

53. Dacă s-ar considera că prin această decizie s-a impus condiția ca veniturile să fi făcut parte din baza de calcul al pensiei potrivit Legii nr. 3/1977, Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2005 și, implicit, Normelor de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010, sensul deciziei ar fi fost acela că niciun venit suplimentar în afara celor indicate în aceste texte legale nu poate fi valorificat în calculul pensiei. Or, considerentele acestei decizii sunt tocmai în sensul că trebuie valorificate toate veniturile pentru care s-a plătit contribuția de asigurări sociale.

54. Totodată, această decizie ar fi inaplicabilă pentru că impune instanțelor să verifice dacă anumite venituri au făcut parte sau nu în mod efectiv din baza de calcul, problemă care nu se pune dacă se are în vedere baza de calcul al pensiei în sensul Legii nr. 3/1977, Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2005 și Normelor de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010, fiind vorba de o chestiune care nu se poate verifica de la caz la caz.

55. Față de această inconsecvență terminologică, instanța de trimitere a considerat că trebuie lămurit dacă condiția ca veniturile suplimentare să fi făcut parte din baza de calcul trebuie înțeleasă ca făcând referire la baza de calcul al pensiei în sensul restrâns al Legii nr. 3/1977, Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2005 și Normelor de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 sau la baza de calcul al pensiei în întregul

rezultat din aplicarea principiului contributivității care echivalează cu baza de calcul al contribuției de asigurări sociale.

56. În opinia instanței de sesizare, prin Decizia nr. 19 din 10 decembrie 2012, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în recurs în interesul legii, astfel cum rezultă din dispozitivul acesteia și în special din considerente, s-au impus două condiții: veniturile să fi făcut parte din baza de calcul al contribuției de asigurări sociale (care este echivalentă cu baza de calcul al pensiei în aplicarea principiului contributivității) și contribuția de asigurări sociale să fi fost efectiv achitată, ambele reprezentând chestiuni de fapt care trebuie verificate de la caz la caz.

57. S-a arătat că, într-o jurisprudență constantă a completului de judecată care a formulat prezentele sesizări conexe, veniturile suplimentare, altele decât cele care au făcut parte din baza de calcul al pensiei în sensul Legii nr. 3/1977, Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2005 și Normelor de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010, au fost valorificate în calculul pensiei dacă s-a dovedit (prin adeverințe eliberate de fostul angajator) că acele venituri au făcut parte din baza de calcul al contribuției de asigurări sociale și pentru ele contribuția de asigurări sociale a fost efectiv achitată.

58. Instanța de trimitere a considerat că, astfel cum a arătat și Înalta Curte de Casație și Justiție în Decizia de recurs în interesul legii nr. 19 din 10 decembrie 2012, trebuie avut în vedere și faptul că, în înțelesul art. 1 din Primul Protocol la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, asigurării dețin un bun care constă în contribuția de asigurări sociale plătită la bugetul asigurărilor sociale de stat, indiferent cine a efectuat plata (asiguratul sau angajatorul) întrucât aceasta a fost făcută pentru asigurat, în acest sens fiind jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului citată în decizia respectivă.

VII. **Jurisprudența instanțelor naționale în materie**

59. Curtea de Apel Timișoara a comunicat că nu a identificat practică judiciară. Celelalte 14 curți de apel au identificat practică judiciară, din răspunsurile și hotărârile judecătorești transmise de acestea rezultând următoarele aspecte:

60. *Într-o opinie majoritară*, care se regăsește la nivelul a 10 curți de apel (respectiv curțile de apel Alba Iulia, Bacău, București, Oradea, Pitești, Ploiești, Târgu Mureș, Suceava, Galați și Constanța), s-a apreciat că verificarea condiției ca anumite venituri suplimentare să fi făcut parte din baza de calcul al pensiei trebuie să se raporteze la baza de calcul al contribuției de asigurări sociale, conform legislației în vigoare în perioada realizării veniturilor salariale, astfel cum este atestată de emitentul adeverinței.

61. La adoptarea acestei soluții, instanțele au avut în vedere principiul contributivității, Decizia Curții Constituționale nr. 736 din 24 octombrie 2006, deciziile de recurs în interesul legii nr. 19 din 17 octombrie 2011 și nr. 19 din 10 decembrie 2012 ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (Cauza *Ana Maria Frimu și alții împotriva României*, Cauza *Constantin Abăluță și alții împotriva României*, Cauza *Gaygusuz împotriva Austriei*).

62. *Într-o opinie minoritară*, împărțită la nivelul a 4 curți de apel (Brașov, Cluj, Craiova și Iași) s-a apreciat că verificarea condiției ca anumite venituri suplimentare să fi făcut parte din baza de calcul al pensiei nu trebuie să fie prin raportare la baza de calcul al contribuției de asigurări sociale, ci trebuie avută în vedere noțiunea de „bază de calcul al pensiei” astfel cum era definită de dispozițiile art. 10 raportat la art. 21 din Legea nr. 3/1977, în forma inițială, respectiv în forma modificată prin art. III pct. 1 din Legea nr. 49/1992, după caz, raportat la cuprinsul anexei nr. 15 la Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010.

63. Pe rolul Curții de Apel Constanța, instanța de sesizare, au fost identificate 24 de cauze similare, suspendate în temeiul dispozițiilor art. 520 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

64. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Adresa nr. 1.733/C/2.419/III-5/2019 din 22 august 2019, a comunicat că la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil nu se verifică, în prezent, practica judiciară, în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept care formează obiectul prezentei sesizări.

VIII. **Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție în procedurile de unificare a practicii judiciare și jurisprudența Curții Constituționale**

65. Analizând jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție, în procedurile de unificare a practicii judiciare, au fost identificate următoarele decizii: Decizia nr. 5 din 20 septembrie 2010, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secțiile Unite, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 223 din 31 martie 2011; Decizia nr. 19 din 17 octombrie 2011, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 824 din 22 noiembrie 2011; Decizia nr. 19 din 10 decembrie 2012, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 51 din 23 ianuarie 2013; Decizia nr. 10 din 25 mai 2015, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 595 din 6 august 2015; Decizia nr. 84 din 20 noiembrie 2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 108 din 5 februarie 2018; Decizia nr. 6 din 11 februarie 2019, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 243 din 29 martie 2019.

66. În jurisprudența Curții Constituționale au fost identificate ca fiind relevante în ceea ce privește chestiunea de drept ce face obiectul sesizărilor de față Decizia nr. 736 din 24 octombrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 4 din 4 ianuarie 2007, și Decizia nr. 466 din 23 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 826 din 12 noiembrie 2014.

67. Prin Decizia nr. 736 din 24 octombrie 2006, Curtea Constituțională a respins excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor mențiunii de la pct. VI din anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005 privind recalcularea pensiilor din sistemul public, provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat.

68. În cadrul considerentelor acestei decizii s-a statuat că: *„În mențiunea criticată pentru neconstituționalitate se precizează în mod expres că nu se iau în calcul la stabilirea punctajului mediu anual acele venituri care, potrivit legislației anterioare, nu au făcut parte din baza de calcul al pensiilor. Aceste dispoziții nu modifică, cu efect retroactiv, legislația anterioară. Verificarea împrejurărilor dacă, potrivit legislației anterioare, s-au încasat sau nu contribuții la asigurările sociale de stat pentru veniturile excluse de la stabilirea punctajului anual și dacă aceste venituri au făcut parte din baza de calcul al pensiilor constituie probleme de fapt și de aplicare a legii în cazuri concrete individuale, a căror soluționare intră în competența exclusivă a instanței judecătorești.”*

69. Curtea a precizat că posibilitatea valorificării veniturilor enumerate în mod exhaustiv de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005 nu este exclusă de plano, iar includerea sau neinclusiunea acestor venituri în baza de calcul și încasarea sau neîncasarea contribuției de asigurări sociale pentru

veniturile prevăzute de textele legale care au generat o practică neunitară constituie o problemă de fapt, specifică fiecărui caz.

70. Prin Decizia nr. 466 din 23 septembrie 2014 și prin Decizia nr. 752 din 5 noiembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 82 din 4 februarie 2016, Curtea Constituțională, deși a respins excepțiile de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 165 din Legea nr. 263/2010, a reținut că dispozițiile art. 165 din Legea nr. 263/2010 au același conținut normativ ca prevederile art. 164 din Legea nr. 19/2000, abrogată prin Legea nr. 263/2010.

IX. Raportul asupra chestiunii de drept

71. Prin raportul întocmit în cauză, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă, judecătorii-raportori au apreciat că nu sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, prevăzute de dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă.

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

72. Examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorii-raportori și chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, constată următoarele:

73. Potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, *„Dacă, în cursul judecării, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”*.

74. Conform art. 520 alin. (1) și (2) din același normativ, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție se face de către completul de judecată după dezbatere contradictorii, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 519, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac. Dacă prin încheiere se dispune sesizarea, aceasta va cuprinde motivele care susțin admisibilitatea sesizării potrivit dispozițiilor art. 519, punctul de vedere al completului de judecată și al părților, iar prin încheiere cauza va fi suspendată până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept.

75. Din cuprinsul prevederilor legale enunțate anterior se desprind condițiile de admisibilitate pentru declanșarea procedurii de sesizare în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, condiții care trebuie să fie întrunite în mod cumulativ, după cum urmează: existența unei cauze aflate în curs de judecată; instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție să judece cauza în ultimă instanță; cauza care face obiectul judecării să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza în ultimă instanță; soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată să depindă de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere; chestiunea de drept a cărei lămurire se cere să fie nouă; chestiunea de drept să nu fi făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

76. Procedând în analiza admisibilității sesizării, se constată că primele trei condiții sunt îndeplinite, întrucât instanța de trimitere este legal investită cu soluționarea unei cereri de apel, într-un litigiu având natura juridică a asigurărilor sociale, ceea ce conferă competență exclusivă, în primă instanță, tribunalului, conform art. 153 și 154 din Legea nr. 263/2010, iar hotărârile pronunțate de tribunal sunt supuse numai apelului, conform art. 155 din Legea nr. 263/2010, sesizarea Înaltei Curți de

Casație și Justiție realizându-se de un complet din cadrul Curții de Apel Constanța, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță.

77. Pentru a se verifica îndeplinirea condiției de admisibilitate referitoare la caracterul esențial al chestiunii de drept de a cărei interpretare depinde soluționarea pe fond a cauzei pendinte, trebuie lămurite noțiunile de *„baza de calcul al pensiei conform legislației anterioare”* și *„baza de calcul al contribuției de asigurări sociale”*.

78. Astfel, chestiunea de drept a cărei lămurire se solicită este de a se stabili dacă, *în scopul verificării condiției ca anumite venituri suplimentare să fi făcut parte din baza de calcul al pensiei, trebuie avută în vedere noțiunea de „baza de calcul al pensiei” astfel cum era definită de dispozițiile art. 10 raportat la art. 21 din Legea nr. 3/1977, în forma inițială, respectiv în forma modificată prin art. III pct. 1 din Legea nr. 49/1992, după caz, raportat la cuprinsul anexei nr. 15 la Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 sau verificarea trebuie să se raporteze la baza de calcul al contribuției de asigurări sociale, conform legislației în vigoare în perioada realizării veniturilor salariale, astfel cum este atestată de emitentul adevărîței*.

79. Sub acest aspect se constată că, potrivit dispozițiilor art. 165 alin. (1) și (2) din Legea nr. 263/2010, a căror interpretare se solicită, *„(1) La determinarea punctajelor lunare, pentru perioadele anterioare datei de 1 aprilie 2001, se utilizează salariile brute sau nete, după caz, în conformitate cu modul de înscriere a acestora în carnetul de muncă, astfel: a) salariile brute, până la data de 1 iulie 1977; b) salariile nete, de la data de 1 iulie 1977 până la data de 1 ianuarie 1991; c) salariile brute, de la data de 1 ianuarie 1991. (2) La determinarea punctajelor lunare, pe lângă salariile prevăzute la alin. (1) se au în vedere și sporurile cu caracter permanent care, după data de 1 aprilie 1992, au făcut parte din baza de calcul al pensiilor conform legislației anterioare și care sunt înscrise în carnetul de muncă sau sunt dovedite cu adevărîțe eliberate de unități, conform legislației în vigoare”*.

80. Cu alte cuvinte, pentru calculul pensiei, atunci când se valorifică o perioadă de activitate anterioară datei de 1 aprilie 2001, prin aplicarea art. 165 din Legea nr. 263/2010, trebuie analizată și stabilită baza de calcul al pensiei, conform legislației anterioare.

81. Anterior Legii nr. 3/1977, lege enunțată de către instanța de trimitere, erau aplicabile dispozițiile art. 5 din Legea nr. 27/1966 privind pensiile de asigurări sociale de stat și pensia suplimentară, republicată (Legea nr. 27/1966) în vigoare de la 1 ianuarie 1967 până la 30 iunie 1977, potrivit căroră *„Pentru stabilirea cuantumului pensiei se iau în considerare, după felul pensiei, următoarele elemente: a) vechimea în muncă; b) salariul tarifar de încadrare; c) gradul de invaliditate și cauza care a provocat invaliditatea; d) condițiile de la locul de muncă”*.

82. După abrogarea acestui act normativ, art. 10 din Legea nr. 3/1977, în forma inițială, prevedea că *„Retribuția tarifară, care se ia ca bază de calcul la stabilirea pensiei, este media retribuțiilor tarifare lunare din 5 ani lucați consecutiv, la alegere, din ultimii 10 ani de activitate”*.

83. Aceste dispoziții au suferit modificări prin art. III pct. 1 din Legea nr. 49/1992, stabilindu-se că *„Baza de calcul la stabilirea pensiei este media din 5 ani lucați consecutiv, la alegere, din ultimii 10 ani de activitate, a salariului de bază și a următoarelor: sporul de vechime în muncă; sporul pentru lucrul în subteran, precum și pentru lucrul pe platformele marine de foraj și extracție; indemnizația de zbor; sporul pentru condiții grele de muncă; sporul pentru lucrul sistematic peste programul normal; sporul pentru exercitarea unei funcții suplimentare; alte sporuri cu caracter permanent prevăzute în contractele individuale de muncă, potrivit legii”*.

84. Conform art. 127 alin. (1) din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010, „Sporurile cu caracter permanent care se pot valorifica la stabilirea și/sau recalcularea drepturilor de pensie, potrivit prevederilor art. 165 alin. (2) din lege, sunt cele prevăzute în anexa nr. 15”.

85. În cuprinsul anexei nr. 15 la Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 sunt enunțate sporurile, indemnizațiile și majorările de retribuții tarifare care, potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, au făcut parte din baza de calcul al pensiilor și care se utilizează la determinarea punctajului mediu anual, cum ar fi sporul de vechime în muncă, sporuri, indemnizații și majorări ale retribuției tarifare prevăzute în Legea retribuirii după cantitatea și calitatea muncii nr. 57/1974, republicată în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 59—60 din 23 iulie 1980, sau alte sporuri acordate de către ministerele de resort, conform prevederilor actelor normative în vigoare în diverse perioade, evidențiate împreună cu salariile aferente în statele de plată și pentru care s-a datorat și s-a virat contribuția de asigurări sociale.

86. La punctul V al aceleiași anexe sunt enunțate sporurile cu caracter permanent, în conformitate cu prevederile Legii nr. 49/1992, respectiv „sporul de vechime în muncă; sporul pentru lucru în subteran, precum și pentru lucru pe platformele marine de foraj și extracție; indemnizația de zbor; sporul pentru condiții grele de muncă; sporul pentru lucrul sistematic peste programul normal; sporul pentru exercitarea unei funcții suplimentare; alte sporuri cu caracter permanent prevăzute de legislația specifică fiecărui domeniu de activitate sau prevăzute în contractele colective și individuale de muncă”.

87. În aceeași anexă nr. 15 la norme, sub titlul „Mențiuni” se specifică faptul că „Nu sunt luate în calcul la stabilirea punctajului mediu anual întrucât nu au făcut parte din baza de calcul al pensiilor, conform legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001: formele de retribuire în acord sau cu bucata, în regie ori după timp, pe bază de tarife sau cote procentuale; (...); formele de retribuire pentru „orele suplimentare” realizate peste programul normal de lucru; (...); alte sporuri care nu au avut caracter permanent”.

88. Ca atare, în concepția legiuitorului, în noțiunea de bază de calcul a pensiilor conform legislației anterioare intră retribuția tarifară, respectiv salariul de bază (după adoptarea Legii nr. 49/1992) din 5 ani lucați consecutiv, la alegere, din ultimii 10 ani de activitate și a câtorva sporuri, strict individualizate, plus sporurile cu caracter permanent prevăzute în contractele individuale de muncă, potrivit legii.

89. Contribuția pentru asigurările sociale de stat a fost instituită în sarcina angajatorilor inițial prin Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 4.161/1953 și ulterior prin Decretul nr. 389/1972, iar potrivit acestor acte normative contribuția se aplica asupra câștigului brut realizat de salariați.

90. În acest sens, art. 1 din Decretul nr. 389/1972, în vigoare de la 1 ianuarie 1973 până la 31 martie 2001, când a fost abrogat și înlocuit prin Legea nr. 19/2000, statua că „Unitățile (...), care folosesc personal salariat, sunt datoare să verse la bugetul asigurărilor sociale de stat o contribuție de 15% asupra câștigului brut realizat de personalul lor salariat, (...), indiferent de forma în care se realizează aceste venituri, de fondul din care se plătesc și de durata contractului de muncă”.

91. Acesta a fost modificat de art. II pct. 1 din Legea nr. 49/1992, conform căruia „Pentru persoanele juridice și fizice care folosesc personal salariat, contribuția asigurărilor sociale de stat se stabilește diferențiat, astfel: 35% asupra câștigului brut realizat de salariații încadrați în grupa I de muncă; 30% asupra câștigului brut realizat de salariații încadrați în grupa a II-a de muncă; 25% asupra câștigului brut realizat de celelalte categorii de salariați; 15% asupra salariului brut primit, dar nu mai puțin

decât salariul minim brut pe țară, în cazul personalului casnic angajat de persoane fizice pentru îngrijirea persoanelor în vârstă, handicapaților și a copiilor”.

92. Din studierea textelor legale menționate anterior se poate observa că, deși baza de calcul la stabilirea pensiei se raporta la salariul tarifar de încadrare, salariul de bază sau retribuția tarifară de încadrare plus câteva sporuri strict individualizate și sporurile cu caracter permanent prevăzute în contractele individuale de muncă, potrivit legii, baza de calcul al contribuției de asigurări sociale era constituită din câștigul brut realizat de salariat.

93. Pe lângă achitarea contribuției de asigurări sociale de către angajatori, potrivit art. 70 din Legea nr. 27/1966, intrată în vigoare la 1 ianuarie 1967, s-a instituit pentru angajați obligația plății unei contribuții în cuantum de 2% din salariul tarifar lunar de încadrare, pentru pensia suplimentară, care, conform normei în cauză, se baza pe „principiul mutualității între angajați”. Potrivit art. 71 alin. (1) din același act normativ, fondurile necesare pentru plata pensiei suplimentare urmau să se formeze din contribuția tuturor angajaților.

94. Cu alte cuvinte, conform legislației anterioare, atât angajatorul — pentru tot câștigul brut realizat de salariat, cât și angajatul — cu un procent din salariul tarifar de încadrare, contribuiau la sistemul de asigurări sociale de stat, aceasta fiind baza de calcul al contribuției de asigurări sociale.

95. Obligația de plată a contribuției pentru pensia suplimentară s-a menținut în sarcina angajaților până la intrarea în vigoare, la data de 1 aprilie 2001, a Legii nr. 19/2000, când noțiunea de contributivitate a fost ridicată la rang de principiu, acesta fiind definit prin dispozițiile art. 2 lit. e) conform cărora: „fondurile de asigurări sociale se constituie pe baza contribuțiilor datorate de persoanele fizice și juridice, participante la sistemul public, drepturile de asigurări sociale cuvenindu-se pe temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite”.

96. Prin urmare, începând cu 1 aprilie 2001, pensia se stabilește prin utilizarea bazei de calcul al contribuției individuale la bugetul de pensii, fiind redefinită baza de calcul al pensiei, în sensul că aceasta este egală cu baza de calcul al contribuției individuale la bugetul asigurărilor sociale de stat.

97. Astfel, potrivit art. 78 alin. (1) din Legea nr. 19/2000, „Punctajul anual al asiguratului se determină prin împărțirea la 12 a punctajului rezultat în anul respectiv din însumarea numărului de puncte realizat în fiecare lună. Numărul de puncte realizat în fiecare lună se calculează prin raportarea salariului brut lunar individual, inclusiv sporurile și adaosurile, sau, după caz, a venitului lunar asigurat, care a constituit baza de calcul al contribuției individuale de asigurări sociale, la salariul mediu brut lunar din luna respectivă, comunicat de Institutul Național de Statistică și Studii Economice”.

98. De asemenea art. 96 din Legea nr. 263/2010 stabilește că: „(1) Punctajul anual al asiguratului se determină prin împărțirea la 12 a sumei punctajelor lunare realizate în anul calendaristic respectiv. (2) Punctajul lunar se calculează prin raportarea câștigului salarial brut sau, după caz, a venitului lunar asigurat, care a constituit baza de calcul al contribuției de asigurări sociale, la câștigul salarial mediu brut din luna respectivă, comunicat de Institutul Național de Statistică.”

99. Ca atare, dispozițiile art. 165 alin. (2) din Legea nr. 263/2010 se referă la baza de calcul al pensiei pentru activitatea desfășurată înainte de 1 aprilie 2001, ce nu trebuie în niciun caz confundată cu baza de calcul al contribuției individuale de asigurări sociale stabilită pentru angajat de art. 70 din Legea nr. 27/1966, pentru angajator prin Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 4.161/1953, iar ulterior prin Decretul nr. 389/1972 și, după anul 2001, de art. 78 din Legea nr. 19/2000 și art. 96 din Legea nr. 263/2010.

100. Pentru clarificarea acestei delimitări, legiuitorul a făcut trimitere în cadrul art. 165 din Legea nr. 263/2010 la baza de calcul al pensiei conform legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, respectiv la ceea ce intra în calculul pensiei anterior acestei date.

101. *Având în vedere distincția celor două noțiuni existente în cadrul sesizării cu care este investită Înalta Curte de Casație și Justiție, urmează a se verifica dacă problema de drept supusă dezlegării are sau nu o importanță hotărâtoare în dezlegarea celor două pricini.*

102. Analizând actele și lucrările dosarelor cu a căror soluționare au fost investite instanțele de trimitere, se constată că, în cadrul ambelor litigii, se invocă problema valorificării doar a veniturilor încasate anterior datei de 1 aprilie 2001, care au constituit *baza de calcul al pensiilor* conform legislației anterioare, astfel cum este definită de art. 165 din Legea nr. 263/2010 (care includea doar o parte dintre veniturile realizate), sau a valorificării și a altor venituri, care excedează celor expres menționate în textele ce corespund noțiunii de bază de calcul al pensiei, dar pentru care au fost reținute și virate toate contribuțiile de asigurări sociale datorate de angajator, conform prevederilor legale în vigoare, și care au constituit *baza de calcul al contribuției de asigurări sociale* (care includea toate veniturile realizate).

103. În atari condiții, se constată că este îndeplinită și condiția de admisibilitate referitoare la caracterul esențial al chestiunii de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzelor pendinte.

104. Trebuie menționat că, ulterior formulării de către Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă a celor două sesizări conexe, a fost adoptată Legea nr. 127/2019 privind sistemul public de pensii, cu modificările ulterioare (*Legea nr. 127/2019*), aceasta fiind publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 563 din 9 iulie 2019, care la art. 13 lit. a) statuează: *„Constituie stagiul de cotizare în sistemul public de pensii: a) perioadele de vechime în muncă realizate până la data de 1 aprilie 2001, pentru care s-a datorat contribuția de asigurări sociale.”*

105. Ca atare, legiuitorul a avut în vedere ca în noua modificare legislativă să fie consacrat pe deplin principiul contributivității, art. 152 alin. (1) din Legea nr. 127/2019 stabilind că, *„La determinarea punctajelor lunare, pentru perioadele anterioare datei de 1 aprilie 2001, se utilizează venitul total lunar realizat, brut sau net, după caz, asupra căruia s-a datorat, potrivit legii, contribuția la bugetul asigurărilor sociale de stat.”*

106. Cu toate acestea, publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a acestei legi nu produce efecte imediate, întrucât, potrivit art. 182, aceasta urmează a intra în vigoare de la 1 septembrie 2021, cu excepția anumitor dispoziții care nu interesează speța de față, iar, conform art. 165 și art. 167 din Legea nr. 127/2019, litigiile care se referă la drepturile ce fac obiectul acestei legi, aflate pe rolul instanțelor judecătorești la data intrării în vigoare a acesteia, ca și cererile înregistrate și nesoluționate până la data intrării în vigoare a legii, se soluționează conform normelor legale existente la data depunerii cererii.

107. În concluzie, dispozițiile Legii nr. 263/2010 se vor întinde în timp și ulterior anului 2021 în cazul unor litigii deja începute sau cereri deja înregistrate la casele de pensii anterior datei de 1 septembrie 2021, astfel încât rămâne de actualitate problema interpretării și aplicării de către instanțele judecătorești a dispozițiilor art. 165 din Legea nr. 263/2010.

108. În ceea ce privește *cerința ca problema supusă analizei să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare* se reține că din verificările efectuate nu s-a constatat existența pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție a unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

109. Pentru considerentele ce vor urma, se constată însă că *problema de drept nu este nouă*, ea făcând obiectul unei practici judiciare constante, dar și analizei în cadrul mai multor decizii ale Înaltei Curți de Casație și Justiție pronunțate în recurs în interesul legii sau pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

110. Astfel, în lipsa unei definiții a „noutății” și a unor criterii de determinare a acesteia în conținutul art. 519 din Codul de procedură civilă, evaluarea îndeplinirii acestei condiții de admisibilitate a sesizării revine Înaltei Curți de Casație și Justiție, astfel cum s-a reținut constant în jurisprudența Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept¹.

111. În acest sens s-a stabilit în termeni clari și neechivoci că *cerința noutății este îndeplinită atunci când chestiunea de drept își are izvorul în reglementări nou-intrate în vigoare*, când instanțele nu i-au dat încă o anumită interpretare și aplicare la nivel jurisprudențial ori dacă se impun anumite clarificări, într-un context legislativ nou sau modificat față de unul anterior, de natură să impună reevaluarea sau reinterpretarea normei de drept analizate.

112. Raportat la aceste considerente, se constată că nu este îndeplinită condiția noutății problemei de drept cu care a fost sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, întrucât asupra acesteia a fost identificată o jurisprudență care prezintă caracterul unei practici judiciare conturate și constante, astfel încât mecanismul cu funcție de prevenție al hotărârii prealabile este înlăturat.

113. Chiar dacă la nivelul întregii țări există o practică ce se conturează în existența a două opinii, una *majoritară*, care consideră că verificarea condiției ca anumite venituri suplimentare să fi făcut parte din baza de calcul al pensiei trebuie să se raporteze la baza de calcul al contribuției de asigurări sociale, conform legislației în vigoare în perioada realizării veniturilor salariale, astfel cum este atestată de emitentul adevărîței, și una *minoritară*, care apreciază că verificarea condiției ca anumite venituri suplimentare să fi făcut parte din baza de calcul al pensiei nu trebuie să fie făcută prin raportare la baza de calcul al contribuției de asigurări sociale, ci trebuie avută în vedere noțiunea de „bază de calcul al pensiei”, astfel cum era definită de dispozițiile art. 10 raportat la art. 21 din Legea nr. 3/1977, în forma inițială, respectiv în forma modificată prin art. III pct. 1 din Legea nr. 49/1992, după caz, raportat la cuprinsul anexei nr. 15 la Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010, se constată că hotărârile transmise au fost pronunțate de-a lungul unei perioade mari de timp.

114. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în cadrul Deciziei nr. 6 din 23 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 691 din 22 septembrie 2014, a statuat că nu numai atributul de noutate, ci și cel de dificultate se pierde pe măsură ce chestiunea de drept a primit o dezlegare din partea instanțelor, în urma unei interpretări adecvate, iar eventualele opinii jurisprudențiale izolate sau pur subiective nu ar putea constitui teme declanșator al mecanismului pronunțării unei hotărâri prealabile.

115. Ca atare, *chestiunea de drept nu este nouă*, astfel încât funcția de prevenție a mecanismului de interpretare instituit de art. 519 din Codul de procedură civilă, de rezolvare de principiu a chestiunii de drept, nu mai poate fi îndeplinită, existența unei

¹ Decizia nr. 1 din 17 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 9 aprilie 2014; Decizia nr. 3 din 14 aprilie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 437 din 16 iunie 2014; Decizia nr. 13 din 8 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 13 iulie 2015; Decizia nr. 41 din 21 noiembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 115 din 10 februarie 2017; Decizia nr. 58 din 17 septembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 911 din 30 octombrie 2018.

practici neunitare putând cel mult să pună în discuție, eventual, oportunitatea declanșării mecanismului soluționării unui recurs în interesul legii.

116. Referitor la *condiția ca problema de drept să nu fi făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție*, ca urmare a verificărilor efectuate asupra acestui aspect, rezultă că problema de drept generată de valorificarea la stabilirea drepturilor de pensie a unor venituri care excedează celor ce au constituit baza de calcul al pensiei conform legislației anterioare anului 2001, dar pentru care a fost achitată contribuția de asigurări sociale, nu este nouă, existând mai multe decizii ale instanței supreme, pronunțate atât în cadrul recursului în interesul legii, cât și în cadrul procedurii de dezlegare a unor chestiuni de drept prin hotărâri prealabile, care au analizat actele normative în materie.

117. În sprijinul acestei concluzii se remarcă faptul că un prim pas în prioritizarea principiului contributivității l-a făcut Înalta Curte de Casație și Justiție — Secțiile Unite, prin *Decizia nr. 5 din 20 septembrie 2010*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 223 din 31 martie 2011, prin care a fost admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în interpretarea dispozițiilor art. 2 lit. e), art. 78 și art. 164 alin. (1) și (2) din Legea nr. 19/2000 și ale art. 1 și 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005, s-a stabilit că *sumele plătite pentru munca prestată de foștii salariați în regim de lucru prelungit, în condițiile art. 1 și 2 din Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1.546/1952, se au în vedere la stabilirea și recalcularea pensiilor din sistemul public*.

118. În cadrul considerentelor acestei decizii s-a constatat că veniturile realizate din munca prestată peste programul normal de lucru sunt venituri cu caracter tarifar, care trebuie luate în considerare la stabilirea bazei de calcul al pensiei datorate pentru munca depusă, având în vedere că pentru aceste sume încasate s-a plătit contribuția la asigurările sociale de stat, deoarece Decretul nr. 389/1972 prevedea această sarcină asupra câștigului brut realizat de personalul salariat, fără nicio distincție. Or, potrivit principiului contributivității, stabilit prin art. 2 lit. e) din Legea nr. 19/2000, fondurile de asigurări sociale se constituie pe baza contribuțiilor datorate de persoanele fizice și juridice participante la sistemul public, drepturile de asigurări sociale cuvenindu-se în temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite.

119. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii a pronunțat ulterior *Decizia nr. 19 din 17 octombrie 2011*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 824 din 22 noiembrie 2011, prin care a fost admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în interpretarea dispozițiilor art. 2 lit. e), art. 78 și art. 164 alin. (1) și (2) din Legea nr. 19/2000 și ale art. 1 și 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005, s-a stabilit că *formele de retribuire obținute în acord global, prevăzute de art. 12 alin. 1 lit. a) din Legea retribuirii după cantitatea și calitatea muncii nr. 57/1974, vor fi luate în considerare la stabilirea și recalcularea pensiilor din sistemul public, dacă au fost incluse în salariul brut și, pentru acestea, s-a plătit contribuția de asigurări sociale la sistemul public de pensii*.

120. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii a arătat că neluarea în considerare a unor sume care au constituit baza de calcul al contribuției de asigurări sociale echivalează cu o încălcare a principiului contributivității, având drept finalitate nerealizarea scopului avut în vedere de legiuitor (drepturi de pensie calculate conform contribuției de asigurări sociale) și crearea unei discriminări între persoanele care au realizat stagii

de cotizare anterior și ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 19/2000, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005 fiind emisă în considerarea atingerii scopului fundamental al înlăturării inechităților dintre persoanele pensionate sub imperiul Legii nr. 3/1977, în raport cu cele pensionate sub imperiul legii noi, Legea nr. 19/2000, în ceea ce privește cuantumul acestor drepturi.

121. Astfel, deși dispozițiile menționii de la pct. VI din anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005 stipulează în mod expres că *nu sunt luate în calcul la stabilirea punctajului mediului anual, întrucât nu au făcut parte din baza de calcul al pensiilor anterioare datei de 1 aprilie 2001, formele de retribuire în acord sau cu bucata, în regie ori după timp, pe bază de tarife sau cote procentuale*, instanța supremă a stabilit că această dispoziție normativă intră în contradicție atât cu prevederile anterioare din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005, cât și cu Legea nr. 19/2000, în condițiile în care s-a încălcat principiul ierarhiei actelor normative, dar și principiul fundamental al contributivității, cu neluarea în calcul a tuturor formelor de retribuire a muncii, anterior datei de 1 aprilie 2001.

122. Ca atare s-a concluzionat că, *„în condițiile în care se constată de către instanțele investite cu cereri de recalculare a pensiilor că pentru sumele salariale, reprezentând venituri suplimentare pentru munca în acord, angajatorul a plătit contribuția de asigurări sociale la sistemul public de pensii, că aceste drepturi salariale suplimentare au fost incluse în salariul de bază brut, că bugetul asigurărilor sociale a fost alimentat cu contribuția de asigurări sociale plătită de către angajator, aferentă veniturilor salariale suplimentare obținute de către salariați, este firesc ca o parte din această contribuție să revină foștilor salariați, în prezent pensionați, și să fie avută în vedere la recalcularea drepturilor de pensie, conform Legii nr. 19/2000 și Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2005”*.

123. Ulterior, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii a pronunțat *Decizia nr. 19 din 10 decembrie 2012*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 51 din 23 ianuarie 2013, prin care a admis recursurile în interesul legii declarate de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Colegiul de conducere al Curții de Apel Craiova și a stabilit că, în interpretarea și aplicarea prevederilor art. 2 lit. e) și art. 164 alin. (2) și (3) din Legea nr. 19/2000 și pct. V din anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005, *sporurile și alte venituri suplimentare realizate anterior datei de 1 aprilie 2001 vor fi luate în considerare la stabilirea și recalcularea pensiilor din sistemul public dacă au fost incluse în baza de calcul conform legislației anterioare, sunt înregistrate în carnetul de muncă sau în adeverințele eliberate de unități, conform legislației în vigoare, și pentru acestea s-a plătit contribuția de asigurări sociale*.

124. Completul competent să judece recursul în interesul legii a analizat art. 10 din Legea nr. 3/1977, în forma sa inițială, ce prevedea că *baza de calcul al pensiei o constituie retribuirea tarifară*, dar și Legea nr. 49/1992 care prevedea că la stabilirea drepturilor de pensie erau avute în vedere *salariul de bază și o serie de sporuri cu caracter permanent*, care nu intraseră anterior în această bază.

125. De asemenea, a fost analizat art. 164 din Legea nr. 19/2000, care impune luarea în calcul a sporurilor și veniturilor suplimentare utilizate la determinarea punctajelor medii anuale pentru perioade anterioare Legii nr. 19/2000, în măsura în care acestea au făcut parte din *baza de calcul al pensiilor*, au fost înregistrate în carnetul de muncă sau rezultă din adeverință, conform legislației în vigoare, și s-a plătit contribuția de asigurări sociale, dar a apreciat că neluarea în considerare a unor sume pentru care s-au plătit contribuțiile de

asigurări sociale echivalează cu o încălcare a principiului contributivității, având drept finalitate nerealizarea scopului avut în vedere de legiuitor.

126. S-a statuat că „principalul element obiectiv apt să conducă la o justă și legală stabilire și reactualizare a pensiilor provenind din fostul sistem de asigurări sociale de stat îl reprezintă contribuțiile de asigurări sociale plătite, astfel că la stabilirea și reactualizarea drepturilor de pensie trebuie luate în calcul toate sporurile și alte venituri de natură salarială pentru care angajatorul/angajatul a plătit contribuția pentru asigurările sociale de stat”.

127. Ca atare, Înalta Curte de Casație și Justiție, printr-o decizie obligatorie, potrivit art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă [art. 3307 alin. (4) din Codul de procedură civilă de la 1865], a dat prevalență principiului contributivității care implică luarea în considerare a veniturilor pentru care s-a plătit contribuția de asigurări sociale, deci care fac parte din baza de calcul al contribuției de asigurări sociale.

128. În penultimul paragraf al acestei decizii s-a arătat în mod expres că acest mod de interpretare a normelor legale în materie nu va fi de natură să înlăture beneficiul prevederilor art. 164 alin. (2) și (3) din Legea nr. 19/2000, (care are aceeași redactare cu cea a art. 165 din Legea nr. 263/2010 — n.n.) în sensul că se prezumă că s-au plătit aceste contribuții pentru sporurile care au făcut parte din baza de calcul al pensiilor conform legislației anterioare și care sunt înregistrate în carnetul de muncă.

129. Rezultă astfel, din conținutul acestei decizii, că art. 164 alin. (2) și (3) din Legea nr. 19/2000 (care este similar cu art. 165 din Legea nr. 263/2010 — n.n.) instituie o prezumție că, pentru veniturile ce au făcut parte din baza de calcul al pensiilor potrivit legislației anterioare s-a plătit contribuția de asigurări sociale, spre deosebire de celelalte venituri care excedează acestei noțiuni, în privința cărora trebuie să se facă dovada că s-a plătit contribuția de asigurări sociale, situație concretă, care trebuie verificată, de la caz la caz, de către instanțele judecătorești.

130. Acesta este și motivul pentru care în dispozitivul acestei decizii se stabilește că sporurile și alte venituri suplimentare realizate anterior datei de 1 aprilie 2001 vor fi luate în considerare la stabilirea și recalcularea pensiilor din sistemul public dacă sunt înregistrate în carnetul de muncă sau în adeverințele eliberate de unități, conform legislației în vigoare, dacă pentru acestea s-a plătit contribuția de asigurări sociale și dacă au fost incluse în baza de calcul conform legislației anterioare, fără a se face referire la noțiunea de bază de calcul al pensiilor, care era folosită în textul explicat.

131. Ulterior acestei decizii, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, prin Decizia nr. 10 din 25 mai 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 595 din 6 august 2015, a respins, ca inadmisibil, recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Bacău privind incidența Deciziei nr. 19 din 17 octombrie 2011 a Înaltei Curți de Casație și Justiție pronunțate în Dosarul nr. 18/2011 în cauzele care au ca obiect contestații împotriva deciziilor emise în temeiul Legii nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, prin care se soluționează cererile de recalculare a drepturilor de pensie.

132. S-a apreciat că aspectul dedus judecății, fiind o problemă de aplicare, și nu de interpretare a legii, rămâne la aprecierea instanțelor de judecată, urmând ca, în condițiile aprobării normei pe care o interpretează, dar ale subsistenței în cuprinsul noii reglementări a soluției legislative anterioare, să aplice raționamentul juridic și argumentele care au stat la baza acestuia și care au dus la dezlegarea dată în Decizia de recurs în interesul legii nr. 19 din 17 octombrie 2011 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru identitate de rațiune, păstrându-și valabilitatea reperatele de analiză fixate prin decizia anterioară,

în ceea ce privește verificarea aspectelor cu privire la aceste venituri, în raport cu situația concretă a fiecărui angajat și cu dovezile produse, fără a putea fi impusă, cu caracter obligatoriu, pe calea unui recurs în interesul legii, date fiind limitările obiectului de reglementare al acestuia, o astfel de soluție.

133. În același registru, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, prin Decizia nr. 84 din 20 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 108 din 5 februarie 2018, deși a respins, ca inadmisibilă, sesizarea privind modul de interpretare și aplicare a prevederilor art. 165 din Legea nr. 263/2010, raportat la principiul contributivității reținut în considerentele Deciziei nr. 5 din 20 septembrie 2010, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secțiunile Unite, și ale deciziilor nr. 19 din 17 octombrie 2011 și nr. 19 din 10 decembrie 2012, pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, a arătat că din analiza comparativă a dispozițiilor art. 165 alin. (1)—(3) din Legea nr. 263/2010, dispoziții care au succedat dispozițiilor art. 164 alin. (1)—(3) din Legea nr. 19/2000, se poate lesne observa că între acestea există o asemănare perfectă de conținut, dispozițiile legale supuse interpretării reprezentând o simplă reluare a unor texte legale anterioare.

134. S-a impus, așadar, concluzia că rațiunile care au stat la baza interpretării dispozițiilor art. 164 alin. (1)—(3) din Legea nr. 19/2000, prin deciziile instanței supreme evocate chiar de instanța de trimitere, se transpun egal în interpretarea dispozițiilor art. 165 alin. (1)—(3) din Legea nr. 263/2010, care fac obiectul prezentei sesizări — paragraful 82 din considerentele acestei decizii.

135. Față de considerentele arătate anterior se constată că problema interpretării art. 165 alin. (1)—(3) din Legea nr. 263/2010, care a preluat întocmai dispozițiile art. 164 alin. (1)—(3) din Legea nr. 19/2000, a mai fost anterior analizată, atât în jurisprudența instanțelor judecătorești, cât și prin decizii ale instanței supreme în procedurile de unificare a practicii judiciare, astfel că nu are caracter de noutate în sensul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă și a mai făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție.

136. Pe de altă parte, ceea ce consideră instanța de trimitere că ar constitui, în realitate, obiectul prezentei sesizări este efectul dezlegării cuprinse în considerentele Deciziei nr. 6 din 11 februarie 2019 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, asupra Deciziei nr. 19 din 10 decembrie 2012 pronunțate de instanța supremă în recurs în interesul legii.

137. Nu se poate aprecia că prin Decizia nr. 6 din 11 februarie 2019 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept se exprimă o altă opinie, care ar face inaplicabile deciziile anterioare, așa cum consideră instanța de trimitere.

138. Prin această decizie a fost respinsă, ca inadmisibilă, sesizarea care a vizat, în esență, problema dacă dispozițiile art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 se referă la retribuțiile tarifare brute sau nete, după caz, în conformitate cu modul de înscriere a acestora în carnetul de muncă sau la echivalentul câștigului brut care cuprinde salariul de încadrare, sporurile și alte drepturi încasate de salariat potrivit legii.

139. Sub acest aspect, se remarcă faptul că Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat prin Decizia nr. 6 din 11 februarie 2019 că interpretarea dată de instanța de trimitere în sensul că salariul brut, menționat de art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, s-ar referi la echivalentul câștigului brut care cuprinde salariul de încadrare, sporurile și alte drepturi încasate de salariat potrivit legii, și nu la salariul tarifar de încadrare care era menționat în carnetul de muncă, este în dezacord cu dezlegările din Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție —

Completul competent să judece recursul în interesul legii nr. 19 din 10 decembrie 2012.

140. Această concluzie este întărită și de faptul că, potrivit legislației anterioare anului 2001, respectiv conform art. 1 din Decretul nr. 90/1960 privind carnetul de muncă și art. 1 din Decretul nr. 92/1976 privind carnetul de muncă, cu modificările ulterioare, în carnetul de muncă se trecea retribuția tarifară de încadrare și alte drepturi ce se includeau în aceasta.

141. Art. 165 al Legii nr. 263/2010 face referire la *salarii brute, până la data de 1 iulie 1977; salarii nete, de la data de 1 iulie 1977 până la data de 1 ianuarie 1991, și salarii brute, de la data de 1 ianuarie 1991*, deoarece prin art. 1 alin. (1) din Decretul nr. 196/1977 pentru stabilirea unor măsuri ce decurg din desființarea impozitului pe retribuțiile individuale s-a stabilit că „Începând cu data de 1 iulie 1977 retribuțiile tarifare și indemnizațiile prevăzute în Legea nr. 57/1974 privind retribuirea după cantitatea și calitatea muncii și anexele acesteia se stabilesc fără impozit (...)”. Totodată, prin dispozițiile Decretului nr. 188/1977 pentru aplicarea majorării retribuției personalului muncitor, cu completările ulterioare, s-a menținut retribuția tarifară netă (fără impozit) până la data de 1 ianuarie 1991, când a intrat în vigoare Hotărârea Ministerului Finanțelor nr. 1 din 23 ianuarie 1991 privind salariile tarifare și indemnizațiile de conducere brute corespunzătoare nivelului net al acestora existent până la data intrării în vigoare a Hotărârii Guvernului nr. 52/1991 privind impozitul pe salarii, ce a reintrodus noțiunea de *salarii tarifare brute*.

142. Cu alte cuvinte, retribuția tarifară sau salariul tarifar înscris în carnetul de muncă este brut sau net după cum s-a stabilit „cu” sau „fără impozit”, motiv pentru care concluzia care

145. În considerarea argumentelor expuse anterior, se constată că prezentele sesizări conexe nu sunt admisibile, nefiind întrunite cumulativ condițiile impuse de mecanismul de unificare a practicii judiciare, reglementat de dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, care să reclame intervenția instanței supreme.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibile, sesizările conexe formulate de Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă în dosarele nr. 762/88/2018 și nr. 4.217/118/2018, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la *interpretarea dispozițiilor art. 165 alin. (1) și (2) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, în sensul de a se stabili dacă, în scopul verificării condiției ca anumite venituri suplimentare să fi făcut parte din baza de calcul al pensiei, trebuie avută în vedere noțiunea de „baza de calcul al pensiei” astfel cum era definită de dispozițiile art. 10 raportat la art. 21 din Legea nr. 3/1977 privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistență socială, în forma inițială, respectiv în forma modificată prin art. III pct. 1 din Legea nr. 49/1992 pentru modificarea și completarea unor reglementări din legislația de asigurări sociale, după caz, raportat la cuprinsul anexei nr. 15 la Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, cu completările ulterioare, sau verificarea trebuie să se raporteze la baza de calcul al contribuției de asigurări sociale, conform legislației în vigoare în perioada realizării veniturilor salariale, astfel cum este atestată de emitentul adevărului.*

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 9 decembrie 2019.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

GABRIELA ELENA BOGASIU

se impune este aceea că salariul înscris în carnetul de muncă până la 1 aprilie 2001, la care face referire art. 165 din Legea nr. 263/2010, reprezintă retribuție tarifară/salariu tarifar brut sau net, după caz, în funcție de cum era acesta, cu sau fără impozit.

143. În atari condiții, în cadrul deciziei supuse analizei, s-a statuat că art. 165 din Legea nr. 263/2010 se referă la salariul tarifar, iar noțiunea de salariu tarifar/retribuție tarifară nu trebuie confundată cu noțiunea de salariu brut realizat sau venit brut, aceasta din urmă reprezentând „o variantă de interpretare izolată a dispozițiilor art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 și, deci, contrară interpretării și înțelesului exact al normei, dat de corelarea sa necesară cu alin. (2) al aceluiași articol, astfel cum a fost determinat deja prin Decizia nr. 19 din 10 decembrie 2012 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii” (paragraful 127 din Decizia nr. 6 din 11 februarie 2019 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept).

144. Potrivit jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, consemnată în Decizia nr. 11 din 19 septembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 751 din 26 octombrie 2011, „A interpreta un text de lege înseamnă a lămurii înțelesul acestuia, a-l explica, a determina configurația reală a normei de drept (...)”. Ca atare, nu orice chestiune disputată în fața instanței de judecată este aptă de a constitui obiectul unei dezlegări la nivel de principiu a unei probleme de drept controversate, astfel încât *interpretarea și aplicarea unei decizii pentru dezlegarea unei chestiuni de drept nu poate constitui obiect de analiză al unei alte hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept.*

Magistrat-asistent,
Mihaela Lorena Mitroi

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2020 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.310	360	131
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55
8.	Colecția Legislația României	500	130	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	800		75

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2020 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	70 lei/an
--	-----------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

